

HORIZONT 2021/8

Migrációkutató Intézet

Kovács Emese: [Viszlát gettók? – párhuzamos társadalmak és politikai válaszok Dániában](#)

Kovács Emese: Viszlát gettók? – párhuzamos társadalmak és politi- kai válaszok Dániában

1. BEVEZETÉS

Dániában egyre gyakrabban esik szó a gettókról a médiában, a politikai diszkurzusban és a mindennapi beszédben is. Egyre többször hallani párhuzamos társadalmakról, bűncselekményekről, vandalizmusról és rossz közbiztonságról az ún. érzékeny lakóövezetekben. A dán kormány 2010 óta évente készít gettólistát, amelynek alakulását az egész társadalom nyomon követi. Ugyanakkor vita tárgya, hogy mennyiben fogadható el a gettó jelző egy szociálisan hátrányos lakóövezet megnevezésére. A kritikusok szerint nem célszerű az érzékeny lakóövezeteket a gettó szóval megbélyegezni, mert ez negatív előítéleteket szül. Másrészt viszont a gettólista egy olyan gyakorlati eszköz a dán kormányzat kezében, amely lehetővé teszi a problémás városrészek beazonosítását és a megfelelő intézkedések kiválasztását. A Migrációkutató Intézet legújabb elemzése arra keresi a választ, hogy mit is értünk dán kontextusban gettók alatt, és mennyire súlyos az ott élő nem nyugati bevándorlók társadalmi szegregációja, továbbá, hogy a dán vezetés milyen módon kíván megoldást találni a hátrányos helyzetű lakóövezetek problémájára.

ABSZTRAKT

A dán városok gettósodása nem új jelenség, bizonyos lakóövezetek már az 1980-as évektől egyre nagyobb mértékben váltak a nem nyugati bevándorlók és az alacsonyabb jövedelmű dánok otthonává. A dán kormányzat 2010 óta vezet hivatalos gettólistát, amely lehetővé teszi a problémás városrészek beazonosítását és megfelelő intézkedések kiválasztását. A rendelkezésre álló statisztikai adatokból arra következtethetünk, hogy bár a dániai gettók száma összességében csökkent az elmúlt években, egyes erősen szegregált lakóövezetekben (más néven kemény gettóknak) a szociális problémák egyre inkább tartóssá váltak. A dán kormány, felismerve a helyzet súlyát, 2018-ban kidolgozta az ambiciózus Gettótervet, amely a gettók teljes felszámolását tűzte ki célul 2030-ig. Dániában tehát rendelkezésre állnak a megfelelő statisztikai adatok, és megvan a szükséges politikai akarat is ahhoz, hogy a gettók és a párhuzamos társadalom felszámolható legyen.

2. A GETTÓ FOGALMA

Klasszikus értelemben vett gettók, amelyekben nyomornegyedszerű körülmények uralkodnak és egyetlen etnikai vagy kulturális kisebbség van túlsúlyban, nem léteznek Dániában, ugyanakkor a gettó egy gyakran használt megnevezés a szociálisan hátrányos helyzetű lakóövezetekre.¹

A gettó szót a dánok köznapi értelemben olyan nagyobb lakóterület megjelölésére használják, ahol sok különböző etnikumú bevándorló és társadalmi problémával küszködő lakos él. Ezek a városrészek és az ott élők többé-kevésbé elkülönülnek a többségi társadalomtól. A dánok körében általánosan elfogadott nézőpont az, hogy a nem nyugati bevándorlók lakóövezeti koncentrációja gátolja az integrációjukat, és nagyban hozzájárult a párhuzamos társadalom kialakulásához és fenntartásához. A dán kormány definíciója szerint akkor beszélhetünk párhuzamos társadalomról, ha egy közösség fizikailag vagy mentálisan elszigetelődik, saját normáit és szabályait követi anélkül, hogy bármilyen jelentős kapcsolata lenne a többségi társadalommal és anélkül, hogy annak részévé válna.²

A dán lakás piac szegregációjának problémája először 1984-ben vált a politikai elit számára nyilvánvalóvá, amikor is létrehozták a John Winther Bizottságot a jelenség kivizsgálására. A Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a lakásszövetkezetek által épített és fenntartott bérlakások (dánul: *almene boliger*) eredeti céljukkal ellentétben már nem a lakosság egésze számára teszik hozzáférhetővé az elérhető árú albérleteket, hanem bizonyos marginalizálódó és a többségi társadalomtól egyre inkább elkülönülő csoportok lakhatását biztosítják. A Bizottság azt is megfigyelte, hogy vannak olyan lakóövezetek az országban, amelyek szociális, gazdasági és fizikai problémáktól terheltek. Ennek következtében felismerték a célzott lakáspolitikai intézkedések szükségességét a problémák megoldására. A John Winther Bizottság kezdeményezése óta a mai napig területi alapú szociális intézkedésekkel próbálnak a dánok a problémás lakóövezetek helyzetén javítani.³

A 2010-es év óta a hivatalban lévő kormányok évente gettólistát állítanak össze annak érdekében, hogy beazonosítsák azokat az szociálisan hátrányos helyzetű lakónegyedeket, amelyekre a szociális intézkedéseket összpontosítani kell. 2018-ban a gettólistát tovább differenciálták, in-

¹ A Dániában található hátrányos helyzetű lakóövezetekben sok bevándorló él, de egyetlen etnikai csoport sem tesz ki 50%-ot. (GLERUP ANER, Louise 2015.) Továbbá ezen városrészek lakói nem élnek nyomorban és teljes elszigeteltségben, hiszen a dán jóléti állam intézményein, szociális és integrációs intézkedésein keresztül aktívan jelen van ezekben a lakóövezetekben. (SYDDANSK UNIVERSITET, 2019)

² REGERINGEN 2018a.

³ CHRISTENSEN, GUNVOR 2020.

mentől kezdve a problémás lakóövezeteket három kategóriába osztották: az érzékeny lakóövezetekre, a gettókra és kemény gettókra. Az érzékeny lakóövezet⁴ egy fizikailag összetartozó szociális lakásokból álló lakónegyed, ahol legalább 1 000 ember él, és amelyek esetében az alábbi öt kritérium közül legalább kettő fennáll:

1. A nem nyugati országokból érkező bevándorlók és leszármazottak aránya meghaladja az 50%-ot;
2. A munkanélküli és oktatási intézményben nem tanuló [vagyis inaktív] 16-64 év közötti lakosok arány meghaladja a 40%-ot;
3. A büntető törvénykönyv, a lőfegyverekről szóló törvény vagy a kábítószerrel szóló törvény megsértése miatt elítéltek aránya legalább az elmúlt 2 év országos átlagának háromszorosa.
4. A kizárólag általános iskolai végzettséggel rendelkező 30-59 év közötti lakosok aránya meghaladja a 60%-ot;
5. A 15-64 év közötti lakosok (kivéve a tanulókat) átlagos bruttójövedelme nem éri el a régió átlag bruttó jövedelmének 55%-át.

A gettókat⁵ a dán kormány úgy definiálja, mint egy szociális lakásokból álló lakónegyedet, ahol legalább 1 000 lakos van, és akik közül a nem nyugati bevándorlók és leszármazottak aránya meghaladja az 50%-ot, továbbá a fenti négy kritérium (2-4. kritérium) közül legalább kettő teljesül. Ha egy lakónegyed öt évig szerepel a gettólistán, akkor kemény gettónak⁶ minősül.

A dán kormány gettó-definíciója azoknak a lakónegyedeknek a beazonosítására törekszik, amelyeknek lakossági összetétele társadalmi és gazdasági szempontból problémásnak tekinthető.⁷ Ez a meghatározás eltér a szakirodalomban található definícióktól. Ugyan tudományos szempontból nincs konszenzus a gettó fogalmát illetően, azonban a szakértők többsége egyetért abban, hogy a végzettség, a foglalkoztatottság és a jövedelem kulcsfontosságú dimenziói a szociálisan hátrányos helyzetnek és ezáltal jelentős szerepet játszanak az érzékeny lakónegyedek megértése szempontjából.⁸ A dán szakértők egy része vitatja, hogy az etnikai hovatartozásnak mint kritériumnak relevanciája lenne a gettók meghatározásánál,⁹ azonban egy, a gettók fejlődését 1985-2015 között áttekintő dán elemzés arra a következtetésre jut, hogy a dán kormány gettólistáján szereplő lakóövezetek tudományos szempontból is hátrányos helyzetűek.¹⁰

⁴ TRANSPORT- OG BOLIGMINISTERIET 2020a

⁵ TRANSPORT- OG BOLIGMINISTERIET 2020b.

⁶ TRANSPORT- OG BOLIGMINISTERIET 2020c.

⁷ CHRISTENSEN, GUNVOR 2020.

⁸ JAKOBSEN, VIBEKE 2020.

⁹ CHRISTENSEN, GUNVOR 2020.

¹⁰ JAKOBSEN, VIBEKE 2020.

3. A GETTÓSODÁS OKAI

A Dán Királyság hátrányos helyzetű lakónegyedei a lakáspiacon lezajló szegregációs folyamatok révén jöttek létre, amikor is bizonyos lakóövezetek egyre nagyobb mértékben váltak a bevándorlók és az alacsonyabb jövedelmű dánok otthonává. A szociálisan hátrányos helyzetűek térbeli elkülönülése azonban nem egyszerűen a társadalmi egyenlőtlenség és az etnikai sokszínűség egyenes következménye, hanem a lakáspolitikai és a várostervezési befolyásolja. A lakáspiaci viszonyok meghatározzák a különböző társadalmi csoportok lakhatási lehetőségeit, a várostervezés pedig kijelöli az egyes lakhatási formák városokban való elhelyezkedését.¹¹ Dánia esetében az olcsó, szociális alapon igényelhető bérlakások (*almene boliger*) nagy aránya (21%), és a külvárosokban megfigyelhető koncentrációja meghatározó volt a gettók kialakulása tekintetében.¹² A nem nyugati bevándorlók anyagi helyzetüknél fogva ugyanis az 1980-as évektől egyre nagyobb arányban jutottak szociális bérlakásokhoz. Az önkormányzatoknál bevett gyakorlat volt, hogy a menekülteket és a munkanélküli bevándorlókat ezekben az olcsó bérlakásokban helyezték el. Az pedig, hogy ez a gyakorlat a nem nyugati bevándorlók térbeli elkülönüléséhez vezetett, abból adódik, hogy az 1960-as és 1970-es évek nagy építkezési projektjei során szociális bérlakásokból álló városrészeket létrehozásával oldották meg a dán városokban uralkodó lakáshiányt.¹³ Ezekben az évtizedekben épült ki a dán jóléti állam, és a politikusok és a várostervezők olyan modern, zöld övezettel rendelkező lakónegyedeket álmodtak meg, amely minden társadalmi réteg számára hozzáférhető. Az új lakóövezeteket tömbházakból hozták létre, amelyek előre legyártott betonelemekből álltak. Az 1980-as években aztán kiderült, hogy ez a monoton építési stílus nem nyerte el a dán középosztály tetszését. Tovább tetézte a bajt, hogy konstrukciós hibákból adódóan ezek az épületek rossz minőségűek voltak. Ennek következtében a tehetősebbek elköltöztek, az üresen álló lakásokba pedig az önkormányzat az 1980-as és 1990-es években érkező menekülteket, illetve a munkanélküli dánokat helyezte el.¹⁴ A nem nyugati bevándorlók és a szociálisan hátrányos helyzetűek lakóövezeti koncentrációja pedig beindított egy negatív folyamatot, amelyet már csak drasztikus intézkedésekkel lehet megállítani, illetve visszafordítani.

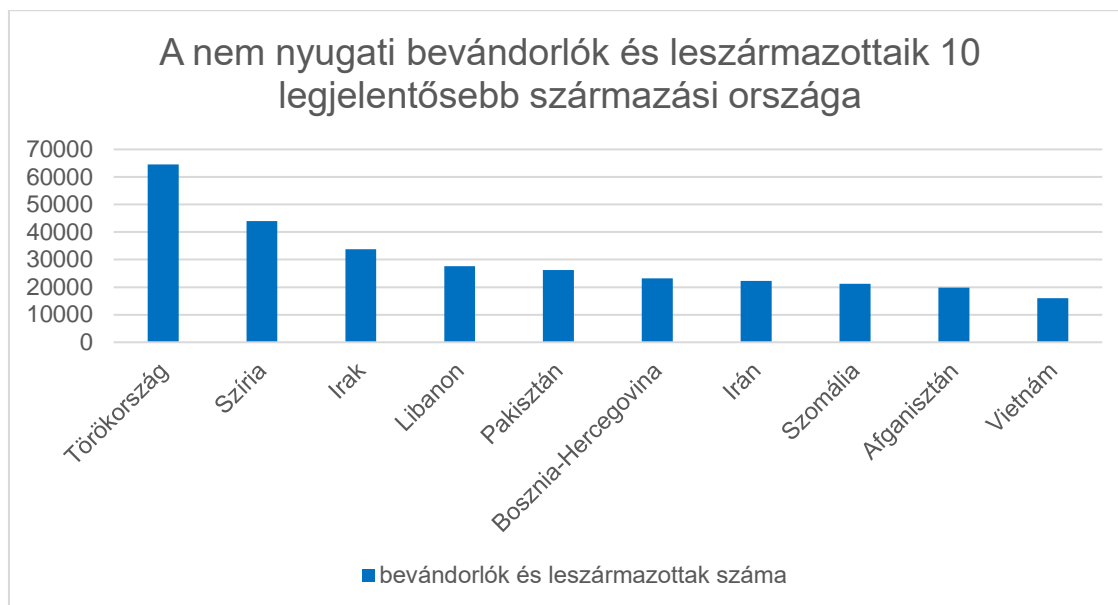
¹¹ SKIFTER ANDERSEN, HANS 2019a.

¹² SKIFTER ANDERSEN, HANS – MAGNUSON TURNER, LENA – SØHOLT, SUSANNE 2013.

¹³ FAKTALINK 2019.

¹⁴ GLERUP ANER, Louise 2015.

Dániában jelenleg 522 640 nem nyugati országból származó bevándorló és leszármazott él, akik közül 284 920 fő az ún. MENAP-országból¹⁸ és Törökországból származik.¹⁹ A nem-nyugati bevándorlók és leszármazottak többsége (57,1%-a) mindössze 10 országból érkezett: a legtöbbjük Törökországból (64 563 fő), Szíriából (43 942fő) és Irakból (33 808).²⁰

FORRÁS: UDLÆNDINGE- OG INTEGRATIONSMINISTERIET, 2021.

A bevándorlók és leszármazottaik jelenlegi nyugati/nem nyugati származás szerinti megosztása nem nyújt megfelelő képet az integrációs kihívásokról, ezért Mattias Tesfaye bevándorlási és integrációs miniszter kezdeményezésére Dánia külön statisztikai kategóriát vezet majd be a MENAP-országból és Törökországból érkezettekről történő adatgyűjtés során. Az új felosztáson alapuló első számítások kimutatták, hogy a foglalkoztatottság jóval alacsonyabb, míg a bűnözési ráta jóval magasabb – több mint a négyszerese – a MENAP-országból és Törökországból származók esetében, mint az összes többi nem-nyugati származású bevándorló és leszármazottaik esetében.²¹ Továbbá a dán Pénzügyminisztérium gazdasági elemzése kimutatta, hogy a MENAP-országból és Törökországból származókra 2017-ben átlagosan háromszor többet költött a dán állam, mint a többi nem nyugati országból származókra.²²

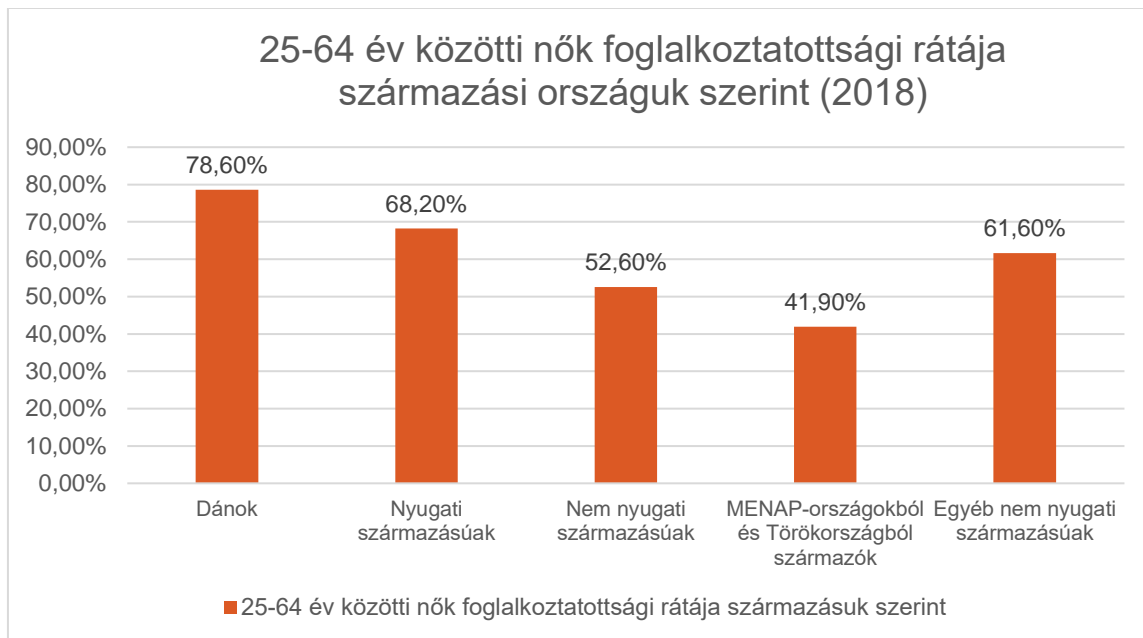
¹⁸ A MENAP-országok alatt a közel-keleti országok (Szíria, Kuvait, Szaúd-Arábia, Libanon, Irak, Katar, Jordánia, Irán, Egyesült Arab Emírségek, Bahrein, Jemen és Omán) és az észak-afrikai országok (Líbia, Tunézia, Marokkó, Egyiptom, Algéria, Szomália, Szudán, Dzsibuti és Mauritánia), valamint Afganisztán és Pakisztán értendők. (UDLÆNDINGE- OG INTEGRATIONSMINISTERIET, 2020)

¹⁹ UDLÆNDINGE- OG INTEGRATIONSMINISTERIET 2021.

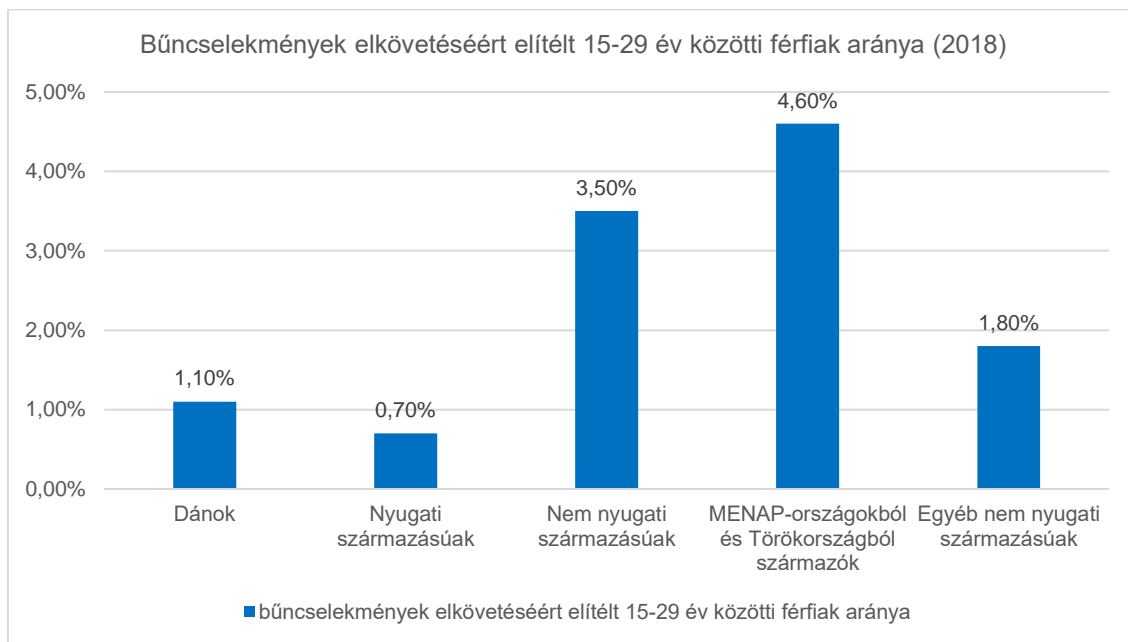
²⁰ 2021 január 1-jei adatok szerint (UDLÆNDINGE- OG INTEGRATIONSMINISTERIET, 2021)

²¹ UDLÆNDINGE- OG INTEGRATIONSMINISTERIET 2020b.

²² UDLÆNDINGE- OG INTEGRATIONSMINISTERIET 2020a.

FORRÁS: UDLÆNDINGE- OG INTEGRATIONSMINISTERIET 2020b.

FORRÁS: UDLÆNDINGE- OG INTEGRATIONSMINISTERIET 2020b.

5. GETTÓ STATISZTIKÁK

A 2020. decemberében közzétett legfrissebb Gettólistán 15 gettó – közülük 13 ún. kemény gettó – szerepel. A gettókon kívül további 10 ún. érzékeny lakóövezetről beszélhetünk. Ebben az összesen 25 hátrányos helyzetű lakónegyvedben 52 880 ember él, akik többsége bevándorló hátterű. Az alábbi táblázat áttekintést ad a szóban forgó lakóövezetekről, feltüntetve az egyes get-

tókritériumokra vonatkozó adatokat is. A piros kiemelés azt mutatja, hogy pontosan mely kritérium alapján minősült az adott lakóövezet gettónak vagy érzékeny lakóövezetnek. Legtöbb esetben a lakók alacsony végzettsége járult hozzá a rossz minősítéshez. Legkevésbé a lakók jövedelmi helyzete jelentett problémát.

1. TÁBLÁZAT: GETTÓK, KEMÉNY GETTÓK ÉS ÉRZÉKENY LAKÓÖVEZETEK DÁNIÁBAN 2020-BAN²³

Lakóövezet	Önkormányzat	Lakosok száma (2020)	Nem nyugati bevándorlók >50%	Munkanélküliek aránya >40% (2018-2019)	Elítéltek aránya ≥ 2,27% (2018-2019)	> 60%-nak csak általános iskolai végzettsége van (2020)	Átlag jövedelem <55% (2019)	Besorolás
Aldersrogade	Koppenhága	2 103	69,6%	32,2%	2,03%	63,7%	52,4%	G
Mjølnerparken	Koppenhága	1 493	83,2%	36,1%	2,34%	74,5%	48,3%	KG
Tingbjerg/Utterslevhuse	Koppenhága	6 290	73,0%	24,3%	2,19%	72,4%	53,4%	KG
Stærevej	Koppenhága	1 064		32,3%	2,50%	55,2%	53,6%	ÉL
Tåstrupgård	Høje-Taastrup	2 011	66,7%	26,1%	2,28%	82,7%	52,9%	KG
Nojsomhed/Sydvej	Helsingør	1 093	53,7%	38,5%	3,00%	75,1%	50,8%	G
Ringparken, Slagelse	Slagelse	1 963	57,3%	38,3%	2,44%	70,3%	57,5%	KG
Motalavej	Slagelse	1 524	51,2%	39,0%	2,44%	71,2%	59,2%	KG
Lindholm	Guldborgsund	1 596		45,7%	1,33%	63,9%	55,4%	ÉL
Solbakken	Odense	1 323	55,2%	37,4%	2,30%	60,9%	57,3%	KG
Kertemindevej kvarteret	Odense	1 365		46,3%	1,17%	60,5%	64,3%	ÉL
Vollmose	Odense	7 259	78,2%	49,6%	2,80%	75,7%	53,7%	KG
Byparken/Skovparken	Svendborg	1 479		48,1%	1,91%	68,0%	57,1%	ÉL
Nørager/Søstjernevej	Sønderborg	1 266	66,6%	41,8%	1,49%	73,3%	60,8%	KG
Stengårdsvej	Esbjerg	1 296	76%	40,0%	2,27%	79,0%	57,2%	KG
Hedelundgårdparken	Esbjerg	2 359		42,1%	2,39%	64,2%	62,8%	ÉL
Sønderbro	Horsens	1 450		41,2%	1,54%	69,9%	59,1%	ÉL
Sundparken	Horsens	1 517	69,7%	45%	1,60%	79,2%	54,8%	KG
Skovvejen/Skovparken	Kolding	2 274	65,4%	38,8%	2,43%	70,4%	58,9%	KG
Glarbjergvej-området	Randers	1 515		44,6%	1,46%	65,4%	59,2%	ÉL
Gammel Jenumparken	Randers	1 351		47,9%	1,95%	68,5%	58,6%	ÉL
Bispehaven	Aarhus	2 216	68,5%	41,7%	1,92%	70,4%	56,2%	KG
Gellerupparken/Toveshøj	Aarhus	4 965	79,3%	48,3%	2,79%	80,0%	53,9%	KG

²³ Forrás: TRANSPORT- OG BOLIGMINISTERIET 2020a, 2020b és 2020c

Ellekonebakken	Viborg	1 040		46,8%	1,83%	68,7%	56,0%	ÉL
Houlkærvænget	Viborg	1 068		41,9%	1,56%	64,6%	59,9%	ÉL

1JELMAGYARÁZAT: G=GETTÓ, KG=KEMÉNY GETTÓ, ÉL=ÉRZÉKENY LAKÓÖVEZET

A három, lakosainak számát tekintve legnagyobb, illetve hosszú ideje a gettólistákon szereplő kemény gettó Tingbjerg/Utterslevhuse (6 290 lakos), Gellerupparken/Tovehøj (4 965 lakos) és Vollsmose (7 259 lakos).²⁴ Ebben a három, szociális problémákkal régóta küszködő lakónegyedben élnek a legnagyobb koncentrációban a nem nyugati bevándorlók és leszármazottak. A Koppenhágában található Tingbjerg/Utterslevhuse lakosainak 73%-a, az Aarhusban lévő Gellerupparken/Tovehøj-ban élők 79,3%-a, továbbá az Odenseben fekvő Vollesmose városrész lakóinak 78,2%-a nem nyugati származású.²⁵ Tehát ebben a három kemény gettóban élő összesen 18 514 emberből 14 240 fő nem nyugati bevándorló vagy leszármazottjuk.

A gettóban felnevelkedő gyerekek eleve hátrányos helyzetből indulnak, hiszen jóval kevesebb alkalmuk van dán gyerekekkel találkozni és a dán kultúrát elsajátítani, mind az ország többi lakónegyedében élő bevándorló háttérű fiatalnak. A dán Gazdasági és Belügyminisztérium elemzése rámutatott arra is, hogy ezek a gyerekek olyan családokban nőnek fel, amelyek többnyire önkormányzati támogatásokból élnek, így nincs olyan példakép előttük, akitől a tanulás és a munka értékét megtanulhatnák.²⁶ A fent megnevezett három kemény gettóban élő szülők többsége képzetlen; 3 felnőttből 2-nek még középfokú végzettsége sincs. Az ott nevelkedő gyerekek tanulmányi eredménye messze elmarad az országos átlagtól; az általános iskola befejeztével az átlaguk dánból 4,6-es, matematikából pedig 3,8-es értékelést kap egy 12-es skálán. Ehhez képest az országos átlag mindkét tantárgyból 6,7. A rossz általános iskolai eredmény pedig megnehezíti a gettók fiataljainak továbbtanulási esélyét. A három nagyvárosi gettóban felnőtt gyerekek mindössze 62%-a rendelkezik középfokú végzettséggel 25 éves korára. Ez az arány országos szinten 84%.²⁷

Ezek a statisztikai adatok jól mutatják a gettók ördögi spirálját, amely kitermeli az alacsony végzettségű, munkanélküli, ezáltal szociálisan hátrányos helyzetű nem nyugati bevándorlók következő generációját. A gettóban nevelkedő fiatalok a dán társadalom peremén élnek, nagyobb eséllyel kezdenek bűnözői életmódba és válnak a kábítószer-kereskedelmet kezükben tartó bűnbandák tagjaivá.

²⁴ TRANSPORT- OG BOLIGMINISTERIET 2020a, 2020b és 2020c

²⁵ TRANSPORT- OG BOLIGMINISTERIET 2020b.

²⁶ ØKONOMI- OG INDENRIGSMINISTERIET 2018a.

²⁷ Ibid.

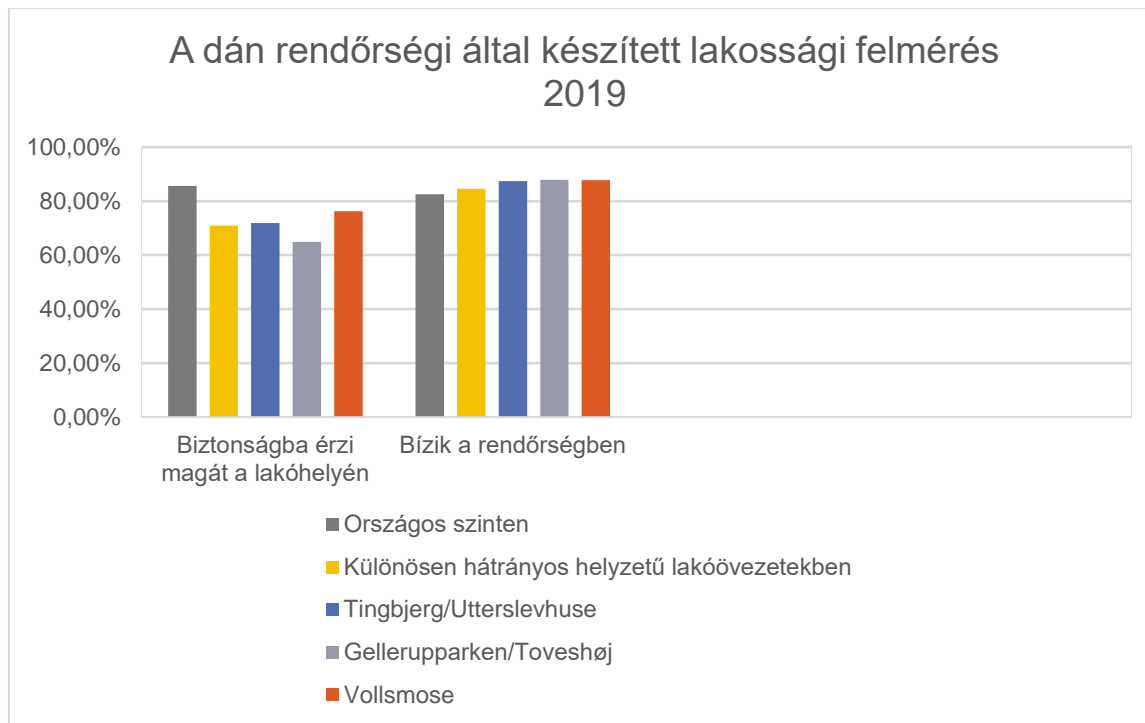
A dán rendőrség nagy figyelmet fordít az országosnál magasabb bűnözési rátákkal rendelkező hátrányos helyzetű lakóövezetekre. Rendfenntartási feladatainak ellátása során azonban nem a Közlekedési- és Lakásügyi Minisztérium²⁸ gettólistáját veszi alapul, hanem évente saját listát dolgoz ki a rendőrségi körzetekben regisztrált bűnözési adatok alapján. Összevetve a rendőrség listáját a minisztérium listájával megállapíthatjuk, hogy jelentős átfedés van a két gyűjtés között, annak ellenére, hogy a rendőrség az ott élő lakosok etnikumát nem vizsgálja. A rendőrség legfrissebb, 2019-es különösen hátrányos helyzetű lakóövezetekről készített listáján szereplő 26 lakóegységből 17 megtalálható a Közlekedési- és Lakásügyi Minisztérium 2019-es, illetve 2020-as gettólistáján is.²⁹

A bűnözési statisztikák nem feltétlenül adnak hiteles képet a gettókat érintő bűnözésről, hiszen az ott lakók gyakran félelemből nem jelentik be a bűncselekményeket. Éppen ezért a hátrányos helyzetekben élők biztonságérzetéről a dán rendőrség évente felmérést készít. Ez a felmérés fontos eszköz a rendőrség számára a bűnözés elleni küzdelemben és a lakosság biztonságérzetének javítására irányuló munkában. A legutóbbi felmérésből jól látszik, hogy a gettóban élő lakosság kevésbé érzi magát biztonságban lakóhelyén, mint az egyéb lakóövezetekben élők. Érdekes, hogy a rendőrségbe vetett bizodalmat illetően éppen ellenkező a helyzet.³⁰ Ez azzal magyarázható, hogy a rendőrök folyamatosan járőröznek a gettóban, így az ott élők úgy érzik, hogy bizalommal fordulhatnak egy rendőrtiszthez, amennyiben szükségük van rá.

²⁸ A dán minisztériumok 2021-es átszervezését követően a gettólistát és az ehhez kapcsolódó feladatköröket az újonnan létrehozott Belügy- és Lakásügyi Minisztérium vette át.

²⁹ POLITI 2020, TRANSPORT- OG BOLIGMINISTERIET 2019a, TRANSPORT- OG BOLIGMINISTERIET 2020b

³⁰ POLITI 2020.

2. ÁBRA FORRÁS: POLITI 2020.

Dániában a gettólista megszületése óta hol növekszik, hol csökken a gettónak minősített lakónegyedek száma. 2010 és 2013 között növekvő tendenciát mutatott a dán városok gettósodása, ami részben a jelenlegitől elérő gettó-definíción alapult. Ebben az időszakban három kritériumból (a munkanélküliség aránya, a nem nyugati bevándorlók hányada és a bűnözési mutatók) kettő teljesülése esetén kapott egy lakóövezet gettó minősítést. 2014-ben egészült ki a gettó kategória további két kritériummal (lakók jövedelme és végzettsége). Amennyiben a 2013-as évre a mostani öt kritériumon alapuló rendszert alkalmazták volna, 40 helyett csak 33 lakóövezet szerepelt volna a gettólistán.³¹ 2014-től kezdődően ismét csökkent a gettók száma, egészen 2018-ig. Az ismételten bővülő gettólista a hátrányos helyzetű lakóövezetekben megnövekedett bűnözést tükrözi vissza. 2017-ben ugyanis bandaháború dúlt Koppenhága utcáin, amelynek 25 sebesültje és 3 halálos áldozata volt.³² 2020-ban aztán csaknem megfeleződött a korábbi évekhez képest a gettók száma,³³ és az érzékeny lakóövezetek száma is kettővel csökkent.³⁴ Továbbá a kemény gettók száma 15-ről 13-ra redukálódott.³⁵ A kedvező irányú változást a dán kormány a Gettóterv sikereként könyvelte el. Az önkormányzatok és a lakásszövetkezetek erő-

³¹ BERLINGSKE 2013.

³² B.T. 2017.

³³ TRANSPORT- OG BOLIGMINISTERIET 2019a. és TRANSPORT- OG BOLIGMINISTERIET 2020b.

³⁴ TRANSPORT- OG BOLIGMINISTERIET 2019c. és TRANSPORT- OG BOLIGMINISTERIET 2020a

³⁵ TRANSPORT- OG BOLIGMINISTERIET 2019b. és TRANSPORT- OG BOLIGMINISTERIET 2020c.

feszítéseinek köszönhetően egyes lakóövezetekben csökkent a munkanélküliek száma és az elítéltek aránya az országos átlaghoz képest. Egyes lakónegyedek esetében pedig a lakók iskolai végzettségének emelkedése, valamint a nem nyugati bevándorlók és leszármazottak arányának csökkenése hozott pozitív fordulatot.³⁶

FORRÁS: A TRANSPORT- OG BOLIGMINISTERIET ÉS JOGELŐDJEI ÁLTAL ÉVENTE PUBLIKÁLT GETTÓLISTÁK 2010-2020 KÖZÖTT

A gettók számnak csökkenése jól mutatja, hogy a gettók nem statikusak, hanem folyamatosan változó, dinamikus képződmények. A 2. számú táblázat a dán gettólistán évek óta szereplő kemény gettókban bekövetkezett változásokat mutatja be 2014-2020 között. Dániában 2014-ben vezették be a jelenlegi 5 kritériumon alapuló gettó-definíciót, ezért szerepel a táblázatban ez az év kiindulási értéként. A jelenlegi 13 kemény gettó közül 11 már 2014-ben is gettó minősítést kapott, míg 2 lakóövezet (Solbakken/Nørager Søstjernevej) csak 2016-ben került fel a listára. Ez utóbbi két lakóövezet esetében a 2016-os adatok kerültek összehasonlításra a legfrissebb 2020-as adatokkal. A táblázat alapján kirajzolódik egy alapvető tendencia a kemény gettók fejlődését illetően. Míg a kemény gettókban élő lakosok száma egyre csökken, addig az ott élő nem nyugati bevándorlók aránya folyamatosan nő. Ebből az adatból arra következtethetünk, hogy a dánok jellemzően kiköltöznek a kemény gettókból, míg a nem-nyugati bevándorlók beköltöznek. Erre enged következtetni az a tény is, hogy a gettókból jelentősen meg-

³⁶ TRANSPORT- OG BOLIGMINISTERIET 2020d.

nőtt az alacsony végzettségűek aránya. Az 1-es számú táblázatból kitűnik, hogy az egyik legfiatalabb kemény gettó (Solbakken) kivételével a kizárólag általános iskolai végzettségűek aránya 70%-82% között mozog. Aarhus hírhedt kemény gettójában (Gellerupparken/Toveshøj) például 22,6%-kal nőtt az alacsony végzettségűek aránya az elmúlt hat évben. Ugyanakkor kedvezően alakult a munkanélküliek aránya Dánia összes kemény gettójában. Ez részben a dán önkormányzatok foglalkoztatást növelő integrációs erőfeszítéseinek, részben pedig a vizsgált időszakban bekövetkezett gazdasági fellendülésnek volt köszönhető. 2014-2018 között a dán gazdaság stabil 2%-os növekedést produkált, ezt követően egy picit lelassult, de így meg tudta tartani az 1,5%-os növekedést egészen 2020 első feléig.³⁷

2. TÁBLÁZAT: KEMÉNY GETTÓK ALAKULÁSA 2014-2020 KÖZÖTT³⁸

Kemény gettók	Önkormányzat	Lakosság	Nem-nyugati bevándorlók aránya	Munkanélküliek aránya	Elítéletek aránya	Kizárólag ált. isk. végzettségűek aránya	Átlag jövedelem, a régió átlagának %-a
Mjølnerparken	Koppenhága	-412 fő	-2,0%	-7,3%	+0,12%	+20,7%	+0,3%
Tingbjerg/Utterslevhuse	Koppenhága	-243 fő	+2,0%	-7,2%	-0,07%	+14,7%	-0,1%
Tåstrupgård	Høje-Taastrup	- 538 fő	+0,9%	-8,9%	-0,3%	+14,1%	-0,3%
Ringparken,	Slagelse	+85 fő	+1,1%	-9,1%	-0,99%	+14,0%	+3,1%
Motalavej	Slagelse	- 15 fő	+9,4%	-11,3%	-1,05%	+9,3%	+5,6%
Vollsmose	Odense	- 1839 fő	+11,1%	-4,4%	-0,43%	+18,2%	-0,7%
Solbakken mv	Odense	+22 fő	+4,9%	-4,7%	+0,14%	+8,4%	-4,4%
Nørager/Søstjernevej	Sønderborg	-42 fő	+4,9%	-6,2%	-0,52%	+20,03%	+0,4%
Stengårdsvej	Esbjerg	-550 fő	+12,2%	-6,9%	-0,23%	+18,6%	-0,2%
Sundparken	Horsens	-6 fő	+5,2%	-9,5%	+0,03%	+19%	-1,3%
Skovvejen/Skovparken	Kolding	-140 fő	+5,5%	-6,8%	-0,09%	+15,6%	+1,1%
Bispehaven	Aarhus	-36 fő	+1,5%	-4,8%	-0,97%	+22,7%	-2,4%
Gellerupparken/Toveshøj	Aarhus	-1687 fő	-0,7%	-4,0%	-1,97%	+22,9%	+1,8%

³⁷ DANMARKS STATISTIK (2019)

³⁸ Forrás: MINISTERIET FOR BY, BOLIG OG LANDDRISTRİKTER 2014, TRANSPORT-, BYGNINGS OG BOLIGMINISTERIET 2016. és TRANSPORT- OG BOLIGMINISTERIET 2020c.

A dániai kemény gettók tehát egyre inkább az alacsony végzettségű nem nyugati bevándorlók és leszármazottak lakóhelyévé válnak, ahol a szociális problémák egyre inkább bebetonozódnak.

A dán kormány gettók elleni hadjáratának lényege valójában a dán társadalom kohézióját ki-kezdő, nem nyugati bevándorlókat tömörítő párhuzamos társadalom felszámolása.³⁹ Mivel azonban a párhuzamos társadalom az egyén identitásáról és értékeiről szól, nem állíthatjuk azt, hogy minden gettóban élő személy a párhuzamos társadalom tagja is egyben. A dán kormány 2018-ban kiadott elemzésében 74 000 főre becsülte a párhuzamos társadalomban élők számát Dániában. Az elemzés szerint a párhuzamos társadalom tagjainak körülbelül 40%-a él ténylegesen gettóban, illetve érzékeny lakóövezetekben. A párhuzamos társadalom etnikai megoszlását tekintve a legtöbben török származásúak (13,1%), őket követik a libanoniak (9,8%), az irakiak (9,5%) és végül a szomálik (8,6%). A relatív számokat tekintve – vagyis a kérdéses származási ország lakosságához viszonyítva – a szomáliai és libanoni származásúak a párhuzamos társadalmat alkotó legnagyobb népcsoportok. A dán kormány becslése szerint a Dániában élő szomálik 44%-a, a libanoniaknak pedig a 41%-a különül el a többségi társadalomtól.⁴⁰

6. A GETTÓSODÁS PROBLÉMÁJA

A dán kormányzat már régóta küzd a bevándorlók lakóövezeti koncentrációja és a gettósodás ellen. Ez először is azon az alapfeltevésen alapul, hogy a bevándorlók lakóövezeti koncentrációja akadályozza az integrációjukat, mert meggátolja a bevándorlók és a dánok közötti mindennapi interakciót. Másrészt pedig abból a megfontolásból indul ki, hogy a szociálisan hátrányos helyzetű lakónegyedekben egy negatív környezeti hatás érvényesül. Ez azt jelenti, hogy önmagában az a tény, hogy az egyén gettóban lakik csökkenti az egyén boldogulási esélyeit az életben, vagyis kevesebb lesz az esélye a továbbtanulásra és a munkavállalásra, ugyanakkor megnövekszik a bűnözővé válás kockázata. A szakirodalom rámutatott azokra a lehetséges tényezőkre, amelyek szerepet játszhatnak a gettók rossz dinamikájában. Idetartoznak a rossz minőségű állami intézmények (pl. iskolák), a lakóterülettel szembeni negatív előítéletek, illetve az épületek állagának romlása. Mindemellett fontos szerepet játszanak a gettóban érvényesülő negatív szocializációs folyamatok, vagyis a jó példaképek hiánya, az elszigeteltség és a társadalmi tőke hiánya.⁴¹

Egy lakossági elégedettséget vizsgáló felmérés, amelyet a Dán Lakásügyi Fejlesztési Központ (dánul: Center for Boligsocial Udvikling) készített nagyban alátámasztja ezeket a feltevéseket.

³⁹ REGERINGEN 2018.

⁴⁰ ØKONOMI- OG INDENRIGSMINISTERIET 2018b.

⁴¹ GLERUP ANER, Louise – MAZANTI, Birgitte 2015.

A felmérés szerint a szociálisan hátrányos helyzetű lakóövezetekben élők alig fele állítja azt, hogy jó szociális kapcsolataik vannak a lakónegyedén kívül. Ugyanez a tanulmány arra a következtetésre jutott, hogy a gettók lakóinak mindössze 32%-a értékeli a szomszédságát pozitívan, míg országos szinten ez az arány 75%. Az érzékeny lakóövezetekben élők kevésbé érzik mások által tisztelve magukat, a bizalom és a segítségnyújtás mértéke is alacsonyabb ezekben a közösségekben. Továbbá a gettók lakóinak 20%-a elégedetlen a saját lakóövezetével, míg ez Dánia lakosságának csupán 4%-ra igaz.⁴² Ez a felmérés tehát jól mutatja a szociálisan hátrányos lakóövezetekben érvényesülő negatív környezeti hatást.

7. A DÁN KORMÁNY GETTÓTERVE

A John Winther Bizottság kezdeményezése óta a mai napig területi alapú szociális intézkedésekkel próbálnak a dánok a problémás lakóövezetek helyzetén javítani. A bizottság munkájának eredménye az első ún. Átcsoportosítási törvény 1985-ből, amely erőforrásokat biztosított egyrészt a bérleti díjak csökkentésére, másrészt az ingatlanok építési hibáinak kijavítására. Ezt a vonalat követte a hátrányos helyzetű lakóövezeteket célzó szociális intézkedések széles skálája. Ezek sorában a legutolsó a 2018-as párhuzamos társadalomról szóló pártközi megállapodás (dánul: *Parallelsamfundsafalen*),⁴³ amely mind a dán lakáspolitikai történetében, mind nemzetközi viszonylatban rendkívül átfogó és mélyreható beavatkozást jelent a hátrányos helyzetű lakóövezetek problémáinak megoldására.⁴⁴ A megállapodás egy 22 intézkedésből álló terv (másnéven Gettóterv), amelyek célja a gettók teljes felszámolása 2030-ig. Ezek az intézkedések négy fő kategóriába sorolhatók a kitűzött céljuk alapján: a gettók fizikai lebontását és átalakítását célzó, a lakosság összetételének megváltoztatására irányuló, a közbiztonság javítását előirányzó és a gettóban élő gyerekek tanulmányi eredményeinek javítására irányuló intézkedések.⁴⁵

A gettók és a kemény gettók tekintetében a fő probléma az, hogy az ott lakók összessége a gettó-kritériumok szempontjából rosszul teljesít. Ebből következőleg a Gettóterv célja az, hogy a lakosság összetételének megváltoztatásával az adott lakóövezet a gettó-kritériumok határértékei alá kerüljön. A kemény gettó kategória bevezetését a párhuzamos társadalomról szóló megállapodást támogató pártok azért látták szükségesnek, mert bizonyos hátrányos helyzetű lakóövezetek évről-évre szerepeltek a gettólistán. Tehát a korábbi évek szociális intézkedései

⁴² CENTER FOR BOLIGSOCIAL UDVIKLING 2015.

⁴³ REGERINGEN 2018.

⁴⁴ CHRISTENSEN, GUNVOR 2020.

⁴⁵ REGERINGEN 2018.

ezen szegregált városrészek esetében nem bizonyultak sikeresnek, ezért komolyabb beavatkozás vált indokolttá. Ezért a 2018-as gettólistán szereplő 15 kemény gettó számára a Gettóterv előírja a szociális lakások arányának csökkentését. Ennek alapján a kemény gettóknak a rászoruló családok számára fenntartott szociális lakások nem haladhatják meg a lakóövezet lakásállományának 40%-át. A szociális bérlakások számának csökkentése a meglévő épületek lebontásával, eladásával, egyéb lakás célú helységé történő átminősítésével, illetve új épületek építésével valósulhat meg

Az illetékes önkormányzatok és lakásszövetkezetek 2019-ben fejlesztési tervet nyújtottak be a lakásügyi miniszternek, amelyben részletesen leírták, hogy milyen módon fogják redukálni a szociális bérlakások számát 2030-ig. A beadott fejlesztési tervek alapján összesen 879 családok számára fenntartott szociális lakást át fognak minősíteni, 738 szociális lakást eladnak, 3 751 szociális lakást pedig lebontanak a kemény gettónak minősített lakóövezetekben. Továbbá összesen 10 140 új lakás fog épülni ezekben a lakónegyedekben. Ez az átfogó átalakítási terv azt jelenti, egyes lakóknak el kell majd hagyniuk otthonaikat. Erre az időre az illetékes önkormányzat köteles egy másik lakást az érintett lakó rendelkezésére bocsátani. A tervek szerint a 2030-ban a kemény gettóknak 3 700-al több lakás lesz mint 2010-ben volt. Ezenkívül az önkormányzatok és a lakásszövetkezetek kulturális és sportlétesítményekkel kívánják vonzóbbá tenni ezeket a lakóövezeteket.⁴⁶

A dán kormány 2021. március 17-én bejelentette, hogy készen áll a párhuzamos társadalom elleni harc következő lépésére. A Kaare Dybvad Bek belügy- és lakásügyi miniszter által közölt javaslat a Gettótervet tovább gondolva vegyes lakóövezeteket kíván létrehozni az ország egész területén. Ennek megfelelően 10 év múlva a nem nyugati bevándorlók és leszármazottak aránya az országban sehol sem haladhatja meg a 30%-ot. Az indoklás szerint jelenleg sok olyan – többnyire szociális lakásokból álló – lakóövezet van Dániában, amely ugyan nem esik a Gettóterv hatálya alá, de ennek ellenére a foglalkoztatási mutatók, a lakosok végzettsége és a bűnügyi statisztikák alapján jelentősen eltér az országos átlagtól. Annak érdekében, hogy ezek a lakónegyedek a jövőben ne váljanak a párhuzamos társadalom táptalajává, megelőző intézkedésekre van szükség. Ezért a kormány egy új kategória – a „megelőzésre szoruló lakóövezetek” – bevezetését javasolja. Ez az új kategória azokra a legalább 1 000 lakossal rendelkező szociális lakásokból álló lakóövezetekre vonatkozna, amelyek a lakosok foglalkoztatottsága, jövedelme és a bűnözési statisztikák alapján eltérnek a környező lakóövezetektől, és ahol a nem nyugati bevándorlók és leszármazottak arány meghaladja a 30%-ot.⁴⁷

⁴⁶ TRANSPORT- OG BOLIGMINISTERIET 2020e.

⁴⁷ IDENRIGS- OG BOLIGMINISTERIET 2021.

A belügy- és lakásügyi miniszter szerint a bevándorlónegyedek lakóösszetételének átalakítása többek között úgy érhető el, ha azokat a lakásigénylőket részesítik előnyben a szociális bérlakások kiutalásakor, akik bizonyos foglalkoztatási és végzettségi kritériumoknak megfelelnek. Ezenkívül szigorítani kell a szabályokon, hogy az önkormányzatok ne adhassanak szociális bérlakást egyes kérelmezőknek, pl. EU-s állampolgársággal nem rendelkező személynek, elítélteknek vagy állami segélyekből élőknek. A kormány lehetővé tenné a szociális bérlakások lebontását is, de a Gettótervtől eltérően ezt nem kívánja követelményként előírni.⁴⁸

Ezenkívül a kormány szerint indokolt a párhuzamos társadalomról szóló megállapodás elmúlt évek tapasztalatain alapuló felülvizsgálata is. Többek között a gettó szó használatával szeretnének felhagyni, mert ez a pejoratív kifejezés gátolja a lakóövezetek pozitív fejlődését.⁴⁹

A javaslat pártközi megvitatására várhatóan hamarosan sor kerül, azonban egyelőre az indítvány elfogadhatósága és megvalósíthatósága is meglehetősen kérdéses. Például a főváros esetében ez a célkitűzés teljesen irreálisnak tűnik, ugyanis nincs elegendő szociális bérlakás a nem nyugati bevándorlók elszállásolására, továbbá a magán bérlakások száma is kevés Koppenhágában, amelyek iránt ráadásul óriási a kereslet. Az egyetlen megoldást a nem nyugati bevándorlók városon kívülre történő költöztetése jelentené.

8. MIT HOZ A JÖVŐ?

Dániában rendelkezésre állnak a megfelelő statisztikai adatok, és megvan a szükséges politikai akarat is ahhoz, hogy a gettók és a párhuzamos társadalom felszámolható legyen. Már csak az a kérdés, hogy a dán kormányzat által választott stratégia alkalmas lesz-e ennek a célnak az elérésére. Az adatok eddig azt bizonyították, hogy a szociális hátrányos helyzet alapvető kritériumai (foglalkoztatottság, végzettség, jövedelem és bűnözés) a kevésbé szegregált lakóövezetekben egy bizonyos határérték alatt tarthatók, azonban a kemény gettóknak eddig csak egyes mutatók mozdultak kedvező irányba. A kemény gettók lebontása és átalakítása – habár drasztikus – mégis szükségesnek tűnő lépés ezen lakóövezetek szociális problémáinak megoldására. Az azonban még mindig bizonytalan, hogy a nem nyugati bevándorlók és leszármazottaik területi szétosztásával, a többségi társadalommal történő vegyítésével megvalósul-e a sikeresebb integrációjuk.

⁴⁸ EKSTRA BLADET 2021.

⁴⁹ IDENRIGS- OG BOLIGMINISTERIET 2021.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- AVLUND, Nikolaj (2015): *Hvordan modvirkes ghettoisering?* 2015.08.15 Geografisk Orientering 45.évad 3. szám, 23-26. old.
- BERLINGSKE (2013): *Nu er der 40 ghettoer i Danmark – eller 33.* 2013.10.1 Forrás: <https://www.berlingske.dk/samfund/nu-er-der-40-ghettoer-i-danmark-eller-33-0> (Megtekintve: 2021.03.21.)
- BOLIGEN (2020): *Få historien bag ghettolisten.* 2020.11.30 Forrás: <https://fagbladetboligen.dk/alle-nyheder/2020/november/fa-historien-bag-ghettolisten/> (Megtekintve: 2021.03.21.)
- B.T. (2017): *Medie: Våbenhvile indgået i den københavnske bandebrig.* 2017.11.12 Forrás: <https://www.bt.dk/krimi/medie-vaabenhvile-indgaaet-i-den-koebenhavnske-bandebrig> (Megtekintve: 2021.03.21.)
- CENTER FOR BOLIGSOCIAL UDVIKLING (2015): *Naboskab i udsatte boligområder.* 2015. április Forrás: <https://www.cfbu.dk/udgivelser/rapport-naboskab-i-udsatte-boligomrader/> (Megtekintve: 2021.03.21.)
- CHRISTENSEN, Gunvor (2020): *Kommer Parallelsamfundsaf-talenti til have betydning for social ulighed og segregering på boligmarkedet?* 2020. augusztus, Samfundsøkonomen 3/2020, Djøef Forslag, 22-31. old.
- GLERUP ANER, Louise (2015): *Findes der ghettoer i Danmark?* 2015.08.15 Geografisk Orientering 45.évad 3. szám, 7-11. old.
- GLERUP ANER, Louise – MAZANTI, Birgitte (2015): *Bosætningens betydning.* Geografisk Orientering 45.évad 3. szám, 12-15. old.
- DANMARKS STATISTIK (2019): *Faktaark om dansk økonomi.* 2019.03.29 Forrás: <https://www.dst.dk/da/Statistik/bagtal/2019/2019-03-29-faktaark-om-dansk-oekonomi#> (Megtekintve: 2021.03.21.)
- DANMARKS STATISTIK (2020a): *Flest indvandrere og efterkommere i Tingbjerg.* 2020.02.18 Forrás: <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyt/NytHtml?cid=30339> (Megtekintve: 2021.03.21.)
- DANMARKS STATISTIK (2020b): *Indvandrere i Danmark 2020.* 2020.12.16 Forrás: <https://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/GetPubFile.aspx?id=29447&sid=indv2020> (Megtekintve: 2021.03.18.)
- EKSTRA BLADET (2021): *Regeringen vil flytte beboere væk fra udsatte boligområder.* 2021.03.17. Forrás: <https://ekstrabladet.dk/nyheder/politik/regeringen-vil-flytte-beboere-vaek-fra-udsatte->

[boligomraader/8506141?fbclid=IwAR1m1u2Ho1yhnQsFgCh4b9BwmXTguwuW-OveCEYD6rXdTC5jOeFV3pEudvI](https://www.faktalink.dk/titelliste/ghettoer) (Megtekintve: 2021.03.21.)

FAKTALINK (2019): *Ghettoer*. 2019 november, Forrás: <https://faktalink.dk/titelliste/ghettoer> (Megtekintve: 2021.03.21.)

GALSTER, George C. – FREDERICHS, Jurgen (2015): *The Dialectic of Neighborhood Social Mix: Editors' Introduction to the Special Issue*. 2015.05.12. Housing Studies, 30:2, 175-191. old.

IDENRIGS- OG BOLIGMINISTERIET (2021): *Nyt udspil skal forebygge parallelsamfund*. 2021.03.17. Forrás: <https://via.ritzau.dk/pressemeddelelse/nyt-udspil-skal-forebygge-parallelsamfund?publisherId=13560322&releaseId=13617107> (Megtekintve: 2021.03.21.)

JAKOBSEN, Vibeke (2020): *Udsatte boligområder i Danmark 1985-2015*. 2020. augusztus, Samfundsøkonomen 3/2020, Djøef Forslag, 7-21. old

MINISTERIET FOR BY, BOLIG OG LANDDRISTRIKTER (2010): *Liste over særligt udsatte boligområder pr. oktober 2010*. 2010.10.26 Forrás: <https://www.trafikstyrelsen.dk/da/Bolig/Lister/Publikationslisteside?page=2&theme=Udsatte-boligomr%25c3%25a5der&type=Rapport> (Megtekintve: 2021.03.21.)

MINISTERIET FOR BY, BOLIG OG LANDDRISTRIKTER (2011): *Liste over særligt udsatte boligområder pr. 1. oktober 2011*. 2011.10.01 Forrás: <https://www.trafikstyrelsen.dk/da/Bolig/Lister/Publikationslisteside?page=2&theme=Udsatte-boligomr%25c3%25a5der&type=Rapport> (Megtekintve: 2021.03.21.)

MINISTERIET FOR BY, BOLIG OG LANDDRISTRIKTER (2012): *Liste over særligt udsatte boligområder pr. 1. oktober 2012*. 2012.10.01 Forrás: <https://www.trafikstyrelsen.dk/da/Bolig/Lister/Publikationslisteside?page=2&theme=Udsatte-boligomr%25c3%25a5der&type=Rapport> (Megtekintve: 2021.03.21.)

MINISTERIET FOR BY, BOLIG OG LANDDRISTRIKTER (2013): *Liste over særligt udsatte boligområder pr. 1. oktober 2013*. 2013.10.01 Forrás: <https://www.trafikstyrelsen.dk/da/Bolig/Lister/Publikationslisteside?page=2&theme=Udsatte-boligomr%25c3%25a5der&type=Rapport> (Megtekintve: 2021.03.21.)

MINISTERIET FOR BY, BOLIG OG LANDDRISTRIKTER (2014): *Liste over særligt udsatte boligområder pr. 1. december 2014*. 2014.12.01 Forrás: <https://www.trafikstyrelsen.dk/da/Bolig/Lister/Publikationslisteside?page=2&theme=Udsatte-boligomr%25c3%25a5der&type=Rapport> (Megtekintve: 2021.03.21.)

POLITI (2020): *Politiets Tryghedsundersøgelse*. 2020.március Forrás: <https://politi.dk/-/media/mediefiler/landsdaekkende-dokumenter/statistikker/tryghedsundersoegelse/politiets-tryghedsundersoegelse->

[2019.pdf?la=da&hash=60E2232CBFE29B39F0A72DDC4EE2BF16E2FE2E83](#) (Megtekintve: 2021.03.21.)

REGERINGEN (2018): *Ét Danmark uden parallelsamfund - Ingen ghettos i 2030*. 2018.03.01. Forrás: <https://www.regeringen.dk/publikationer-og-aftaletekster/%C3%A9t-danmark-uden-parallel-samfund/> (Megtekintve: 2021.03.21.)

SKIFTER ANDERSEN, Hans – MAGNUSON TURNER, Lena – SØHOLT, Susanne (2013): *The special importance of housing policy for ethnic minorities: evidence from a comparison of four Nordic countries*. 2013.03.08 International Journal of Housing Policy

SKIFTER ANDERSEN, Hans (2019a): *Ethnic spatial segregation in European cities*. Abingdon; New York: Routledge

SKIFTER ANDERSEN, Hans (2019b): *Regeringen spreder fordomme om indvandrere i ny rapport om udsatte boligområder*. Information, 2019.04.16. Forrás: <https://www.information.dk/debat/2019/04/regeringen-spreder-fordomme-indvandrere-ny-rapport-udsatte-boligomraader> (Megtekintve: 2021.03.21.)

SKIFTER ANDERSEN, Hans (2020): *Etnisk segregation – årsager og betydning for udsatte boligområder*. 2020. augusztus, Samfundskøkonomen 3/2020, Djøef Forslag, 55-64. old.

SKOVGAARD NIELSEN, Rikke – BLOMGREN JEPSEN, Marie (2020): *På vej mod social mix? Konsekvenser af ufrivillig fraflytning fra udsatte boligområder*. 2020. augusztus, Samfundskøkonomen 3/2020, Djøef Forslag, 45-54. old.

SYDDANSK UNIVERSITET (2019): *Hvornår er en ghetto en ghetto?* 2019.04.02 Forrás: <https://www.sdu.dk/da/nyheder/forskningsnyheder/hvornaar-er-en-ghetto-en-ghetto> (Megtekintve: 2021.03.21.)

TRANSPORT-, BYGNINGS OG BOLIGMINISTERIET (2016): *Liste over ghettoområder pr. 1. december 2016*. 2016.12.01 Forrás: <https://www.trm.dk/publikationer/2016/liste-over-ghettoomraader-pr-1-december-2016/> (Megtekintve: 2021.03.21.)

TRANSPORT-, BYGNINGS OG BOLIGMINISTERIET (2017): *Ghettolisten 2017*. 2017.12.01 Forrás: <https://www.transportministeriet.dk/publikationer/2017/liste-over-ghettoomraader-pr-1-december-2017/> (Megtekintve: 2021.03.21.)

TRANSPORT-, BYGNINGS OG BOLIGMINISTERIET (2018a): *Ghettolisten 2018*. 2018.12.01 Forrás: <https://www.trm.dk/publikationer/2018/liste-over-ghettoomraader-pr-1-december-2018/> (Megtekintve: 2021.03.21.)

TRANSPORT-, BYGNINGS OG BOLIGMINISTERIET (2018b): *Hårde ghettoområder 2018*. 2018.12.01 Forrás: <https://www.trm.dk/publikationer/2018/liste-over-ghettoomraader-pr-1-december-2018/> (Megtekintve: 2021.03.18.)

- TRANSPORT-, BYGNINGS OG BOLIGMINISTERIET (2018c): *Udsatte områder 2018*. 2018.12.01
Forrás: <https://www.trm.dk/publikationer/2018/liste-over-ghettoomraader-pr-1-december-2018/> (Megtekintve: 2021.03.21.)
- TRANSPORT- OG BOLIGMINISTERIET (2019a): *Liste over ghettoområder pr.1. december 2019*.
2019.12.01 Forrás: <https://www.trm.dk/publikationer/2019/liste-over-ghettoomraader-pr-1-december-2019/> (Megtekintve: 2021.03.21.)
- TRANSPORT- OG BOLIGMINISTERIET (2019b): *Liste over hårde ghettoområder pr.1. december 2019*.
2019.12.01 Forrás: <https://www.trm.dk/publikationer/2019/liste-over-ghettoomraader-pr-1-december-2019/> (Megtekintve: 2021.03.21.)
- TRANSPORT- OG BOLIGMINISTERIET (2019c): *Liste over udsatte boligområder pr.1. december 2019*.
2019.12.01 Forrás: <https://www.trm.dk/publikationer/2019/liste-over-ghettoomraader-pr-1-december-2019/> (Megtekintve: 2021.03.21.)
- TRANSPORT- OG BOLIGMINISTERIET (2020a): *Udsatte boligområder 2020*. 2020.12.01 Forrás:
<https://www.trm.dk/publikationer/2020/liste-over-ghettoomraader-pr-1-december-2020/> (Megtekintve: 2021.03.21.)
- TRANSPORT- OG BOLIGMINISTERIET (2020b): *Ghettolisten 2020*. 2020.12.01 Forrás:
<https://www.trm.dk/publikationer/2020/liste-over-ghettoomraader-pr-1-december-2020/> (Megtekintve: 2021.03.21.)
- TRANSPORT- OG BOLIGMINISTERIET (2020c): *Hårde ghettoområder 2020*. 2020.12.01 Forrás:
<https://www.trm.dk/publikationer/2020/liste-over-ghettoomraader-pr-1-december-2020/> (Megtekintve: 2021.03.21.)
- TRANSPORT- OG BOLIGMINISTERIET (2020d): *Antallet af ghettoområder er næsten halveret på den nye liste*. 2020.12.01 Forrás: <https://www.trm.dk/nyheder/2020/antallet-af-ghettoomraader-er-naesten-halveret-paa-den-nye-liste/> (Megtekintve: 2021.03.21.)
- TRANSPORT- OG BOLIGMINISTERIET (2020e): *Redegørelse om parallelsamfund 2020*. 2020.06.24
Forrás: <https://www.trm.dk/publikationer/2020/redegoerelse-om-parallelsamfund-2020/> (Megtekintve: 2021.03.21.)
- UDLÆNDINGE-, INTEGRATIONS OG BOLIGMINISTERIET (2015): *Liste over ghettoområder pr. 1. december 2015*. 2015.12.01 Forrás:
<https://www.trafikstyrelsen.dk/da/Bolig/Lister/Publikationslisteside?page=2&theme=Udsatte-boligomr%25c3%25a5der&type=Rapport> (Megtekintve: 2021.03.21.)
- UDLÆNDINGE- OG INTEGRATIONSMINISTERIET (2020a): *Tesfaye: Ny statistik skal give et mere præcist billede af integrationsudfordringerne*. 2020.12.11 Forrás:
<https://uim.dk/nyheder/2020/2020-12/tesfaye-ny-statistik-skal-give-et-mere-praecist-billede-af-integrationsudfordringerne> (Megtekintve: 2021.03.21.)

UDLÆNDINGE- OG INTEGRATIONSMINISTERIET (2020b): *Landegruppering af indvandrere og efterkommere i Danmark*. 2020.12.13 Forrás: <https://uim.dk/filer/nyheder-2020/notat-landegruppering-final.pdf> (Megtekintve: 2021.03.21.)

UDLÆNDINGE- OG INTEGRATIONSMINISTERIET (2021): *Hvor mange og hvem er indvandrere i Danmark?* 2021.03.15 Forrás: <https://integrationsbarometer.dk/tal-og-analyser/INTEGRATION-STATUS-OG-UDVIKLING> (Megtekintve: 2021.03.21.)

ØKONOMI- OG INDENRIGSMINISTERIET (2018a): *Opvækst i ghettoområder*. Økonomisk Analyse nr. 29. 2018.02.18 Forrás: <https://www.regeringen.dk/publikationer-og-aftaletekster/opvaekst-i-ghettoomraader/> (Megtekintve: 2021.03.21.)

ØKONOMI- OG INDENRIGSMINISTERIET (2018b): *Parallelsamfund i Danmark*. Økonomisk Analyse nr. 30. 2018. február. Forrás: <https://www.regeringen.dk/media/4836/analyse-om-parallelsamfund-090218-final.pdf> (Megtekintve: 2021.03.21.)

ØKONOMI- OG INDENRIGSMINISTERIET (2019): *Redegørelse om parallelsamfund 2019*. 2019.03.08. Forrás: <https://www.trm.dk/publikationer/2019/redegoerelse-om-parallelsamfund-2019/> (Megtekintve: 2021.03.21.)

HORIZONT

A Migrációkutató Intézet elektronikus kiadványsorozata

Kiadó: **Migrációkutató Intézet**

Szerkesztés és tördelés: Kóczán András Imre, Tóth Klaudia

Lektorálta: Marsai Viktor

Fotó: andrewkellyphoto.com/ghettolist

A kiadó elérhetősége: H-1518 Budapest, Pf. 155

Tel.: +36 1 372 0191

E-mail: info@migraciokutato.hu

Az elemzés és annak következtetései kizárólag a szerző magánvéleményét tükrözik,
és nem tekinthetők a Migrációkutató Intézet álláspontjának.

© Kovács Emese, 2021

© Migrációkutató Intézet, 2021

ISSN 2677-1780